

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону України

про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань врегулювання діяльності наглядових рад акціонерних товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належить державі, а також акціонерних товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) якого знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави в яких становить 100 відсотків

(реєстр. № 4199 від 08.10.2020, н.д. Медведчук В.В., Колтунович О.С.)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 03 лютого 2021 року (протокол № 61) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Законопроект спрямовано, як зазначено в пояснювальній записці до нього, на відновлення державного суверенітету над роботою державних компаній та отримання суспільством соціально значимого ефекту від їх діяльності, а також на досягнення соціальної справедливості під час визначення умов роботи учасників наглядових рад державних компаній.

Проектом пропонується замінити інститут незалежних директорів у державних компаніях і банках на новий вид учасників наглядових рад: голосуючих директорів та дорадчих директорів наглядових рад. Також формується нова система базових вимог до претендентів на посаду голосуючих директорів та дорадчих директорів наглядових рад; формуються вимоги до місця проведення засідань наглядових рад; запроваджується чіткий алгоритм визначення винагороди членів наглядових рад та встановлюються прозорі критерії для здійснення таких виплат. Суттєво збільшується роль ревізійних комісій та вперше на системному рівні формується дієвий механізм впливу і контролю Верховної Ради України як вищого представницького органу українського народу за діяльністю державних компаній, який включає і безпосередні інструменти реагування на негативні прояви у діяльності державних компаній, які несуть суспільну небезпеку.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфери законодавства про компанії, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Глави 13 «Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *aquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Згідно з положеннями *статті 387 Угоди про асоціацію*, визнаючи важливість комплексного застосування ефективних правил та методики у сферах законодавства щодо заснування та діяльності компаній, корпоративного управління, а також щодо бухгалтерського обліку та аудиту, з метою створення повноцінно функціонуючої ринкової економіки та задля стимулювання торгівлі, Сторони домовилися співробітничати, зокрема, з питань подальшого розвитку політики корпоративного управління відповідно до міжнародних стандартів, а також поступового наближення до правил та рекомендацій ЄС у цій сфері згідно з Принципами ОЕСР щодо корпоративного управління, що зазначені в Додатку XXXVI до цієї Угоди.

Керівними принципами ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності (редакція 2015 року) (далі – Керівні принципи) встановлено, що для виконання своїх функцій стратегічного скерування та моніторингу діяльності керівників державних підприємств (далі – ДП), наглядові ради ДП повинні мати необхідні повноваження, володіти потрібними компетентностями й бути об'єктивними.

Законопроектом формується нова система базових вимог до претендентів на посаду голосуючих директорів та дорадчих директорів наглядових рад, зокрема, встановлюються вимоги до громадянства, що не відповідає положенням пункту 2 анотації до розділу II «Функції держави як власника» Керівних принципів – висування кандидатур членів Наглядових рад на підприємствах державної

форми власності повинно відбуватися прозоро, чітко структуровано й опиратися на оцінку широкого спектру потрібних навичок, компетентностей і досвіду. Вимоги до компетентності й досвіду повинні спиратися на оцінювання діючої Наглядової ради та потреб, що витікають з довгострокової стратегії підприємства.

Відповідно до пункту С розділу II «Функції держави як власника» Керівних принципів, Держава повинна дозволити Наглядовим радам ДП виконувати їх функції та поважати їх незалежність.

Пунктами А-Е розділу VII «Обов'язки наглядових рад підприємств державної форми власності» Керівних принципів, зокрема, визначено:

- наглядові ради ДП повинні отримати чітко окреслені повноваження та, врешті, нести відповідальність за результативність ДП;
- наглядові ради ДП повинні ефективно виконувати свої функції формування стратегії та виконання нагляду за діяльністю керівників ДП, керуючись широким колом повноважень і встановленими державою цілями;
- склад Наглядової ради ДП повинен забезпечити досягнення цілей та незалежність судження. Необхідно, щоб всі члени Наглядової ради, включно з будь-якими посадовими особами, отримували призначення на засадах їх кваліфікації та несли визначену правом еквівалентну відповідальність;
- незалежні члени Наглядової ради ДП, де це застосовно, повинні бути вільними від будь-яких матеріальних інтересів чи відносин з підприємством, його керівниками, іншими великими акціонерами та з організацією-власником, щоб не ставити під загрозу своє незалежне судження;
- потрібно обмежити політичне втручання в процеси функціонування Наглядової ради.

В той же час, проектом Закону пропонується: замінити інститут незалежних директорів у державних компаніях і банках на новий вид учасників наглядових рад – голосуючих директорів та дорадчих директорів наглядових рад; установити, що у випадку відхилення Верховною Радою України звіту ревізійної комісії товариства, наглядова рада товариства та виконавчий орган управління товариством підлягають переобранню протягом одного календарного місяця з дати ухвалення такого рішення, що не узгоджується з вищенаведеними положеннями Керівних принципів.

Проектом Закону пропонується встановити, що голосуючі та дорадчі директори наглядової ради господарської організації можуть отримувати за свою роботу одну разову щорічну винагороду, розмір якої не може бути більшим за п'ятикратну величину середньорічної мінімальної заробітної плати працівників такої господарської організації. Також законопроектом визначені виключні умови виплати такої щорічної винагороди.

Такі положення частково враховують відповідні норми Керівних принципів (п. 7 Анотації до Глави II «Функція держави як власника»), якими передбачено, для підприємств державної форми власності, що мають переважно цілі господарського характеру та працюють в конкурентному середовищі, необхідно, щоб рівні винагороди праці членів Наглядових рад відображали *наявні ринкові умови з метою залучати й утримувати на посаді кваліфікованих членів Наглядової ради*.

Додатково необхідно зазначити, що відповідно до Меморандуму про економічну і фінансову політику, схваленого Радою директорів Міжнародного валютного фонду 09 червня 2020 р., Україна взяла на себе зобов'язання зберегти прогрес досягнутий у зміцненні корпоративного управління, та переглянути структуру корпоративного управління для державних підприємств за сприяння ОЕСР та ЄБРР для приведення його у відповідність з Керівними принципами ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності (підпункт b «Управління державними підприємствами» пункту 29 Меморандуму).

З огляду на зазначене, проект Закону **суперечить** цілям Угоди про асоціацію, **та потребує доопрацювання** з метою приведення у відповідність до положень Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2021/31477 від 04.02.2021

371662